

Comité Nieuwe Benelux Nouveau Benelux

Samenvattende verslagen debatavond te Gent

Op maandag 26 april 2010

Georganiseerd door het Comité Nieuwe Benelux

In samenwerking met en ondersteund door de Buren en de Universiteit van Gent

Verslag opgemaakt door Peter Dirix

Inleiding door dhr. Luc Devoldere

Korte geschiedenis

Laboratorium Europese integratie

In 2008 is de wereld sterk veranderd, dit geldt zeker voor België

I Ruimtelijke ontwikkeling en economie (prof. dr. Eduard Somers, universiteit van Gent)

Dhr. Somers spreekt over economie, is nochtans zelf geen econoom, maar jurist. Hij is vertrouwd met de havenvraagstukken.

Wat kan de meerwaarde van de Benelux zijn? Daarvoor is om te beginnen noodzakelijk te denken op de schaal van de vier gezamenlijke Vlaamse havens: Antwerpen, Gent, Zeebrugge en Oostende.

Ook is het nodig om te denken op een schaal van ruim 27 miljoen inwoners in de Benelux. Dit legt meer gewicht in de schaal dan denken in minischalen van 16,5 miljoen, 10,5 miljoen, 0,4 miljoen.

Er werken 25 000 werknemers in de Vlaamse havens. Nog zijn de Vlaamse havens ieder onmiskenbare entiteiten.

De Vlaamse regering streeft ernaar om te komen tot een Flanders Port Area. Vlaanderen mag zich volgens de Europese regelgeving dan wel niet bemoeien met de havenorganisatie. Dat neemt niet weg dat de Vlaamse regering oog heeft voor de strategische positie van de havens, waarbij Antwerpen met 150 miljoen ton en 7 miljoen containers per jaar de kroon spant.

Afgezien van de beperking door Europese regelgeving is er de beperking dat de Vlaamse overheid geen geld heeft om het havenbeleid verder uit te bouwen.

Een praktische oplossing zou kunnen zijn om te komen tot een intensieve samenwerking in het Rijn-Scheldegebied, maar dhr. Somers ziet dit idee als een verre toe-

Doelen van het CNB:

- * Pleiten voor ratificatie van het nieuwe Beneluxverdrag door de verschillende parlementen in België, Luxemburg en Nederland uiterlijk in 2009,
- * Toezien op naleving van het nieuwe Beneluxverdrag.

www.benelux2010.com

Contactadres - adresse de contact:

Dhr/M. Peter Dirix: eerste secretaris / premier secrétaire

Tiensevest 90, bus 02.02

3000 Leuven

e: peedirix@gmail.com

Objectifs du CNB:

- * Plaider la ratification du nouveau traité du Benelux par les gouvernements respectifs en Belgique, au Luxembourg et aux Pays Bas au plus tard 2009,
- * veiller à la mise en oeuvre du nouveau traité du Benelux

1

komstmuziek. De concurrentie van lokale, maar internationaal georiënteerde ondernemingen in Vlaanderen en Nederland is nog te sterk.

Daarbij zijn er de nodige praktische problemen die om een oplossing vragen:

- Ieder land zorgt zelf voor de ontsluiting van het achterland in plaats van een gezamenlijke aanpak,
- Samenwerking of zelfs samenvoeging van de loodsdiensten stuit op het gegeven dat loodsen in Vlaanderen ambtenaren zijn en in Nederland zelfstandige functionarissen.

De Benelux heeft een bijdrage kunnen leveren bij het oplossen van de Westerscheldeproblematiek, maar de directe inbreng kwam niet veel verder dan het bieden van faciliteiten betreffende:

- ① de Westerscheldeverdieping: de Vlaamse-Nederlandse Scheldec commissie deed hier het eigenlijke werk,
- ② uitwerken van veiligheidsrisico's van schepen die op de Westerschelde varen bestemd voor c.q. afkomstig van Vlaamse rivierhavens,
- ③ vermijden van concurrentievervalsing op grond van verschillende milieubepalingen in Nederland en Vlaanderen (emissierechten van schepen; ook behandeld in International Maritime Organisation),
- ④ infrastructurele verbeteringen, waarbij met name het dichtslibben van autowegen en spoorverbindingen (Zeebrugge, IJzeren Rijn) genoemd moeten worden,
- ⑤ de nieuwe grote zeesluis in het Kanaal Gent-Terneuzen,
- ⑥ de integratie van havenschappen van Gent en Zeeland Seaports, waarbij de stadsbesturen van Vlissingen en op de achtergrond van Rotterdam in de weg lijken te zitten.

Afrondend komt de heer Somers tot de slotsom dat de Benelux vanuit havenperspectief een nuttige rol kan spelen, mits ze de overtuiging uitstraalt dat ze de uitdagingen aankan. De Vlaamse havens hebben dat nog onvoldoende gemerkt.

II Grondwettelijk recht en rechtsvergelijking (em. prof. dr. Hubert Bocken, Belgisch voorzitter Vereniging voor de Vergelijkende Studie van het Recht in België en Nederland)

Dhr. Bocken opent zijn bijdrage met het poneren van een stelling:

“De Benelux was belangrijk voor de ontwikkeling van de rechtsorde, maar moet nu passen voor de Europese Unie”. Er is in de loop der jaren sprake van uiteengroeien van rechtsstelsels in België en Nederland. De fundamentele rechtsorde in België is nog steeds gegrondvest op het gedachtengoed van na de afscheiding in 1830; in Nederland is sinds 1980 juist sprake van een oriëntatie op de Europese eenwording.

Doelen van het CNB:

- ★ Pleiten voor ratificatie van het nieuwe Beneluxverdrag door de verschillende parlementen in België, Luxemburg en Nederland uiterlijk in 2009,
- ★ Toezien op naleving van het nieuwe Beneluxverdrag.

www.benelux2010.com

Contactadres - adresse de contact:

Dhr/M. Peter Dirix: eerste secretaris / premier secrétaire

Tiensevest 90, bus 02.02

3000 Leuven

e: peedirix@gmail.com

Objectifs du CNB:

- ★ Plaider la ratification du nouveau traité du Benelux par les gouvernements respectifs en Belgique, au Luxembourg et aux Pays Bas au plus tard 2009,
- ★ veiller à la mise en oeuvre du nouveau traité du Benelux

2

De rechtsontwikkeling binnen de Benelux heeft eeuwenlang wel een gemeenschappelijke basis gehad:

- Romeins recht,
- Regionale varianten; gewoonterecht
- Provinciale rechtssystemen; de Grote Raad van Mechelen als hoogste rechtsinstelling,
- Daarna Rooms-Hollands recht (Grotius e.a.),
- Code Civil (Code Napoléon),
- Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden van 1814.

Na 1830 raakt België meer georiënteerd op het Franse rechtskundige denken. Er treden verschillen op met Nederland wat betreft aandachtsgebieden in de wetgeving.

Pas vanaf de eerste helft van de 20e eeuw is er weer sprake van meer convergentie in de wetgeving. Dat begint met de instelling van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) in 1922 en krijgt een vervolg vanaf 1944 bij het besluit om te komen tot de oprichting van de Benelux Economische Unie. Deze treedt in 1948 in werking. In datzelfde jaar gaat ook de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Commissie voor de Eenmaking van het Recht van start. Haar activiteiten zijn vooral gericht op het bevorderen van het grensoverschrijdend economisch verkeer.

De Benelux is, althans op juridisch vlak, redelijk succesvol tot 1968. De Commissie heeft ongeveer 40 voorstellen voor de regelgeving gedaan; 20 zijn er door de drie landen goedgekeurd, slechts 10 zijn daadwerkelijk geëffectueerd.

Toch zijn al snel divergenties merkbaar. Nederland richt zich meer op de grote economische partner Duitsland. Maar ook in de rechtspleging wordt een verschil zichtbaar: Nederlandse rechters kennen een grotere mate van vrijheid in de houding tot de wet dan Belgische. Dat wordt voelbaar na de oprichting van het Benelux Gerechtshof.

Waarom valt na 1980 dit juridische proces stil? Daarvoor zijn diverse verklaringen:

1. De Europese integratie werkt bevorderlijk voor vernieuwende wetgeving; de juridische proeftuin wordt naar het Europese niveau getild; vooral Duitsland en Nederland doen hier geestdriftig aan mee,
2. Nederland neemt na 1980 een nieuw Burgerlijk Wetboek aan, dat duidelijk geïnspireerd is door en gericht op de Europese ontwikkelingen,
3. België heeft te kampen met interne politieke en bestuurlijke spanningen en komt niet toe aan baanbrekende juridische vernieuwingen anders dan de staatshervorming vereist.

De Benelux Commissie voor de Eenmaking van het Recht is in die periode dan ook geluidloos verdwenen.

Doelen van het CNB:

- ★ Pleiten voor ratificatie van het nieuwe Beneluxverdrag door de verschillende parlementen in België, Luxemburg en Nederland uiterlijk in 2009,
- ★ Toezien op naleving van het nieuwe Beneluxverdrag.

www.benelux2010.com

Contactadres - adresse de contact:

Dhr/M. Peter Dirix: eerste secretaris / premier secrétaire

Tiensevest 90, bus 02.02

3000 Leuven

e: peedirix@gmail.com

Objectifs du CNB:

- ★ Plaider la ratification du nouveau traité du Benelux par les gouvernements respectifs en Belgique, au Luxembourg et aux Pays Bas au plus tard 2009,
- ★ veiller à la mise en oeuvre du nouveau traité du Benelux

3

Hoe staat het met juridische zaken in het nieuwe Beneluxverdrag? Aan justitiële en politieke zaken wordt ruim aandacht besteed, maar juridische eenmaking is geen actiepunt. Het is ook politiek kansloos: de wereld om België draait door, maar België steekt haar energie in de staats Hervorming en in het interpreteren van uitspraken van het Grondwettelijk hof. Nederland daarentegen trekt zij aan zij op met Duitsland en andere landen bij het voorbereiden van een European Civil Code.

Is de Benelux daarmee nutteloos? Nee. Bij grensoverschrijdende zaken komt heel wat wetstoepassing kijken. Er is geen sprake van rechtsordevergelijking, wel van tal praktische zaken die hetzij een afgestemde kijk op de wetstoepassing vereisen, hetzij aanleiding geven tot het beter op elkaar afstemmen van regels. Het tweede aspect vergt wel meer politieke ondersteuning. Herinvoering van de Benelux Commissie voor de Eenmaking van het Recht zal vanwege de veranderde omstandigheden niet meer mogelijk zijn. Maar dat laat onverlet dat de Beneluxinstellingen gebruik kunnen maken van de expertise van de onafhankelijke Vereniging voor de Studie van het Recht in België en Nederland, die zich al decennia toelegt op beginselen van behoorlijk bestuur, goede trouw en rechtsverwerking.

II De Benelux vanuit politiek perspectief (Han ten Broeke, lid Tweede Kamer voor de VVD)

Dhr. ten Broeke behandelt voor zijn fractie Europese zaken en Defensie. Geboren en opgegroeid in het Oostnederlandse Twente nabij de Duitse grens zijn grensoverschrijdende noden hem zeer bekend. Hij heeft ook als medewerker van het Europees Parlement vijf jaar in Brussel gewoond. De Europese gedachte heeft hij als het ware met de paplepel ingegoten gekregen.

Wat in 1944 begon met de douane-unie was gericht op handel in een vreedzame omgeving. In de loop der jaren is het takenpakket van de Benelux flink verschoven, vooral als gevolg van de ontwikkeling van de Europese Unie. Nu is ook samenwerking met Duitse deelstaten met Noordfranse régions mogelijk. Toch is de VVD niet over de hele linie tevreden met de EU en met de Benelux. Er zou meer ambitie getoond kunnen worden tegen de achtergrond van het Verdrag van Lissabon. Dhr. ten Broeke begint met een aantal goede punten van de Benelux.

- ① het asielbeleid in het kader van het Verdrag van Schengen betekent een einde aan de vroegere chaos. Er valt wel het een en ander te verbeteren, zoals het aanpakken van de Belgiëroute, maar de uitwisseling van informatie werkt tenminste,
- ② het Verdrag van Senningen heeft geleid tot goede afspraken over politie samenwerking,
- ③ de fiscale fraude wordt nu goed aangepakt,

Doelen van het CNB:

- * Pleiten voor ratificatie van het nieuwe Beneluxverdrag door de verschillende parlementen in België, Luxemburg en Nederland uiterlijk in 2009,
- * Toezien op naleving van het nieuwe Beneluxverdrag.

www.benelux2010.com

Contactadres - adresse de contact:

Dhr/M. Peter Dirix: eerste secretaris / premier secrétaire

Tiensevest 90, bus 02.02

3000 Leuven

e: peedirix@gmail.com

Objectifs du CNB:

- * Plaider la ratification du nouveau traité du Benelux par les gouvernements respectifs en Belgique, au Luxembourg et aux Pays Bas au plus tard 2009,
- * veiller à la mise en oeuvre du nouveau traité du Benelux

- ④ er is nu ook een grensoverschrijdende aanpak van veterinaire ziektes gekomen,
- ⑤ het grensoverschrijdend personenvervoer is duidelijk onderwerp van beleid, maar bij het openbaar vervoer over de grens valt nog wel het een en ander te verbeteren,
- ⑥ de energiesamenwerking en het opvangen van stroomstoringen mogen genoemd worden,
- ⑦ het merkenrecht is een typisch Beneluxproduct,
- ⑧ de samenwerking met Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen is opgestart.

Als minpunten moeten genoemd worden:

- ① op EU-niveau bundelen de Beneluxlanden de krachten te weinig en zijn er te verschillende ideeën over de EU-integratie,
- ② in de praktijk blijken er nog veel problemen in de uitvoering van projecten te bestaan waar de Benelux nadrukkelijker in beeld zou kunnen zijn, zoals de verwarring over de verdieping van de Westerschelde,
- ③ hoe zit het met het grensoverschrijdend ambulancevervoer? Wanneer treedt die regeling in werking?
- ④ bij het grensoverschrijdend openbaar vervoer ontbreekt het op zijn minst aan informatie over diensten aan de andere kant van de grens. Dat moet toch met een digitaal loket op te lossen zijn?
- ⑤ hoe is het geregeld met het merkenrecht? Dit moet onder het Benelux Gerechtshof vallen,
- ⑥ het Benelux-parlement moet stevig gemoderniseerd worden. De adviesfunctie blijft bestaan, maar de transparantie moet worden verbeterd.

Samenvattend: de Benelux heeft een toekomst indien zij zich meer bewijst op het praktische vlak. Van de successen moet naar de burger en naar “de politiek” toe goed melding worden gemaakt.

Het zal ook helpen dat er regelmatig (bijv. iedere 3 à 4 jaar) een evaluatie van de Beneluxinstellingen plaatsvindt. De Benelux moet een meetbare toegevoegde waarde hebben. Blijkt er op termijn geen verbetering te verwachten, dan moeten we niet bang zijn de stekker eruit te trekken. Aan een symbool heeft niemand behoefte. Maar als de nieuwe aanpak werkt hoeft daarvoor niet gevreesd te worden.

IV Benelux en cultuurbeleid (Wilfried Vandaele, lid Vlaams parlement voor de N-VA)

De heer Vandaele is nog niet zo lang lid van het Vlaams parlement. Des te langer is zijn aanstelling als algemeen secretaris van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland geweest. Uit beide functies kan hij putten.

Doelen van het CNB: * Pleiten voor ratificatie van het nieuwe Beneluxverdrag door de verschillende parlementen in België, Luxemburg en Nederland uiterlijk in 2009, * Toezien op naleving van het nieuwe Beneluxverdrag.	Objectifs du CNB: * Plaider la ratification du nouveau traité du Benelux par les gouvernements respectifs en Belgique, au Luxembourg et aux Pays Bas au plus tard 2009, * veiller à la mise en oeuvre du nouveau traité du Benelux	5

www.benelux2010.com

Contactadres - adresse de contact:
 Dhr/M. Peter Dirix: eerste secretaris / premier secrétaire
 Tiensevest 90, bus 02.02
 3000 Leuven
 e: peedirix@gmail.com

Dhr. Vandaele heeft de samenwerking in het Nederlandse taalgebied van nabij meegemaakt, een gebied dat ook gekenmerkt wordt door een gemeenschappelijke geschiedenis.

De Nederlandse taal zelf is het domein van de Taalunie. De gemeenschappelijkheid komt tot uitdrukking in literatuurprijzen, media (BVN/coproducties) en onderwijs. Tegelijkertijd is daar de absurditeit van de grens: mensen die dezelfde taal spreken maken verschillend beleid voor zaken die de grens overgaan als het milieu, natuurgebieden, waterlopen, patiëntenvervoer, onderwijs en dergelijke.

Door de jaren heen ziet dhr. Vandaele grensoverschrijdende samenwerking toemen. Hij ziet daarvoor twee belangrijke impulsen: de Vlaamse autonomie en de Europese eenwording. Vlaanderen maakt gebruik van zijn recht om verdragen te sluiten met andere landen. Op cultureel gebied is dat vooral met Nederland aan de orde. Maar ook de Europese integratie stimuleert het proces van regionale samenwerking. Het zal zelfs noodzakelijk zijn willen regio's met hun verscheidenheid overleven.

Tot nu toe zijn alle culturele samenwerkingsverbanden waarbij Vlaanderen is betrokken vooral bilateraal. Alleen met Nederland bestaat een breed cultureel samenwerkingsverband. Dat blijkt steeds meer aan betekenis te winnen als gevolg van de mondialisering van de economie. Boeken en film zijn bijvoorbeeld niet alleen culturele maar ook economische goederen. Gelukkig blijken Vlaanderen en Nederland elkaar goed te kunnen vinden.

Dan de vraag naar de betekenis van de Benelux: moet deze niet gebruikt worden voor verbreding van het cultuurbeleid? Dhr. Vandaele is van oordeel dat Vlaanderen de Benelux met beide handen moet aangrijpen. Hij wijst op de paradox dat wat binnen het federale België tot nu toe niet gelukt is in de Benelux wel kan slagen. Er kunnen afspraken gemaakt worden tussen vertegenwoordigers van de gemeenschappen onder supervisie van de Benelux. Voorwaarden zijn wel: gelijkwaardigheid van de talen en initiatief laten aan de gemeenschappen. Men kan heel wat onderwerpen verzinnen. Maar zodra partijen de materie gaan zien als onderhandelingsmaterie in federaal kader zal ook het wantrouwen de kop opsteken en zal er niets van in huis komen. Dhr. Vandaele bepleit daarom de Benelux de rol toe te wijzen van forum voor Frans- en Nederlandstalige toenadering buiten het federale mijnenveld om.

Doelen van het CNB:

- ★ Pleiten voor ratificatie van het nieuwe Beneluxverdrag door de verschillende parlementen in België, Luxemburg en Nederland uiterlijk in 2009,
- ★ Toezien op naleving van het nieuwe Beneluxverdrag.

www.benelux2010.com

Contactadres - adresse de contact:

Dhr/M. Peter Dirix: eerste secretaris / premier secrétaire

Tiensevest 90, bus 02.02

3000 Leuven

e: peedirix@gmail.com

Objectifs du CNB:

- ★ Plaider la ratification du nouveau traité du Benelux par les gouvernements respectifs en Belgique, au Luxembourg et aux Pays Bas au plus tard 2009,
- ★ veiller à la mise en oeuvre du nouveau traité du Benelux